

MIKROKLIMA VE ŠKOLÁCH

VĚTRÁNÍ ŠKOL

Zuzana Mathauserová

zuzana.mathauserová@szu.cz

Státní zdravotní ústav

**Kvalita vnitřního prostředí staveb
ovlivňuje pohodu, výkonnost
i zdravotní stav člověka.**

Mikroklima

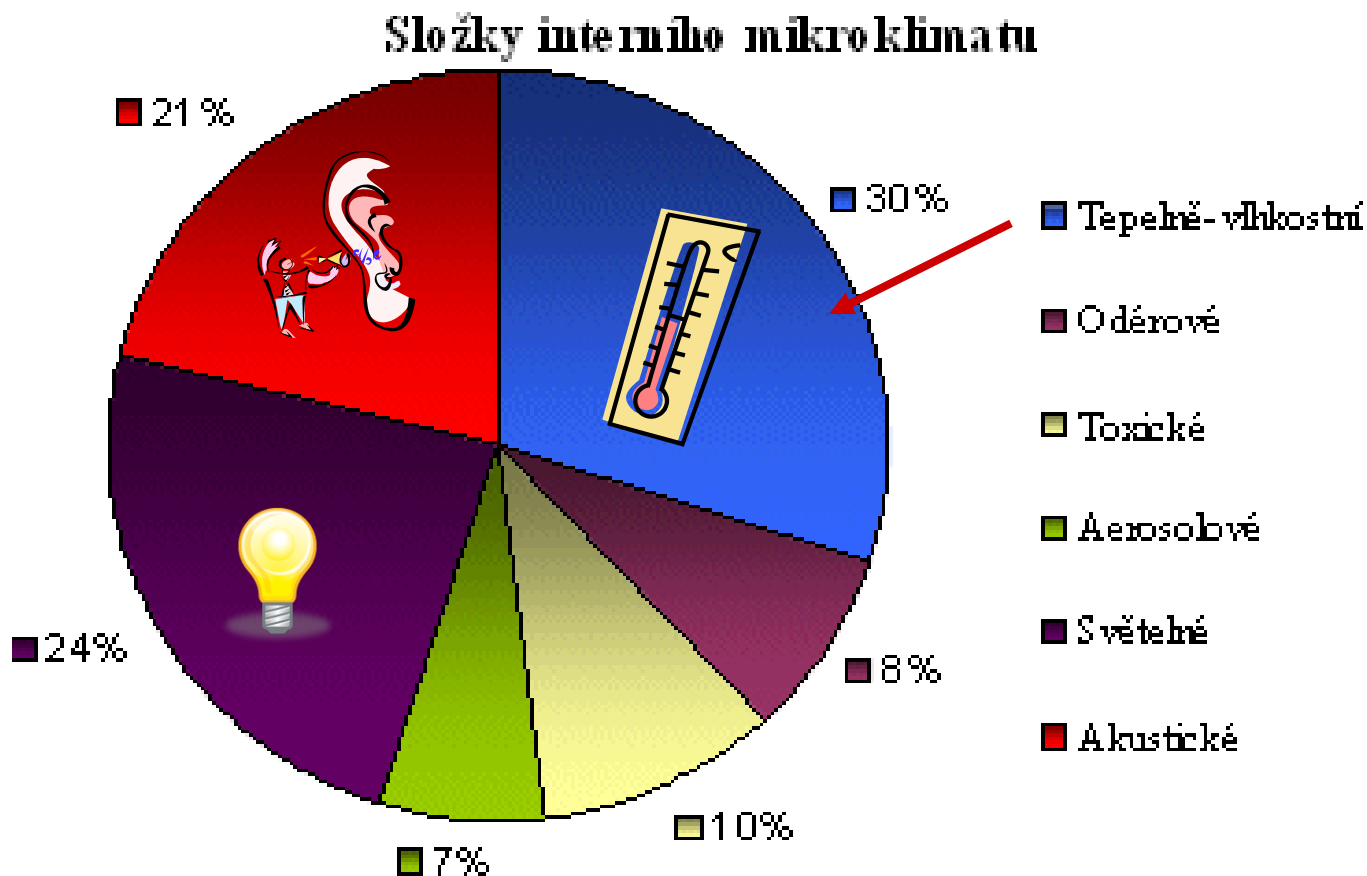
```
graph TD; A[Mikroklima] --- B[teploty vzduchu]; A --- C[relativní vlhkost vzduchu]; A --- D[rychlost proudění vzduchu];
```

teploty vzduchu

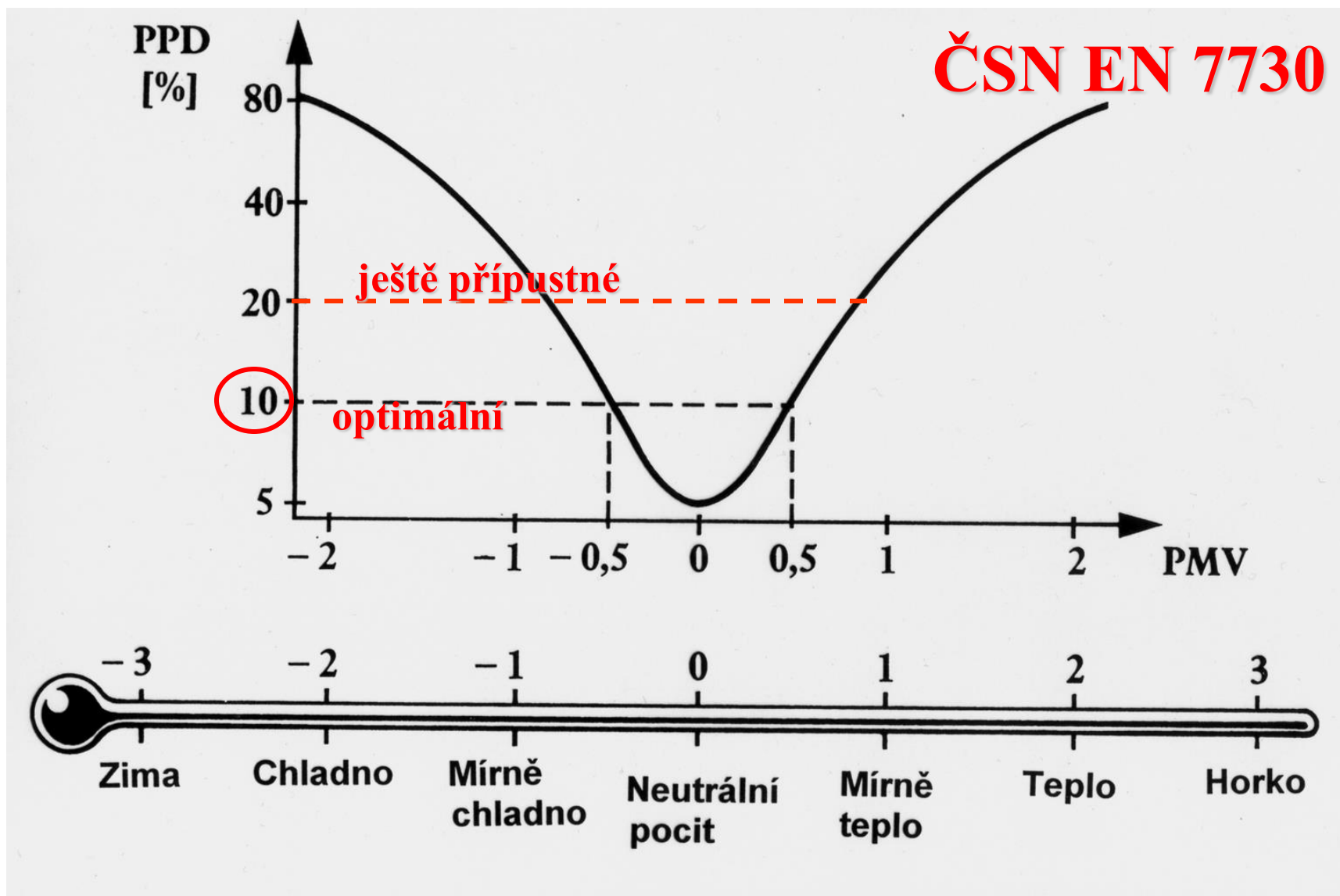
relativní vlhkost vzduchu

rychlost proudění vzduchu

Tepelné podmínky mají mnohem větší vliv na *subjektivní pocit pohody* člověka, míru odpočinku i skutečnou produktivitu práce než nežádoucí škodliviny či obtěžující hluk.

Individuální vnímavost tepelného stavu prostředí

Zákon č. 258/2000 Sb.,

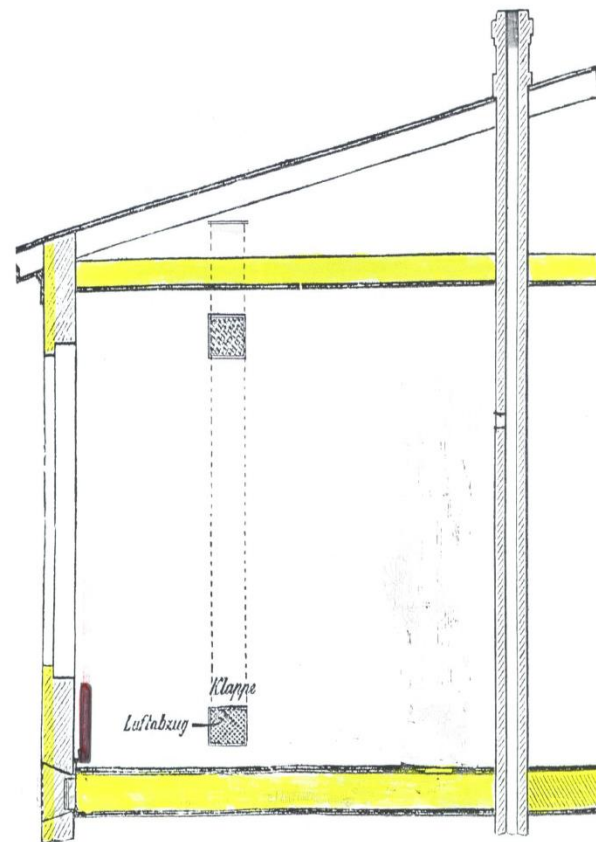
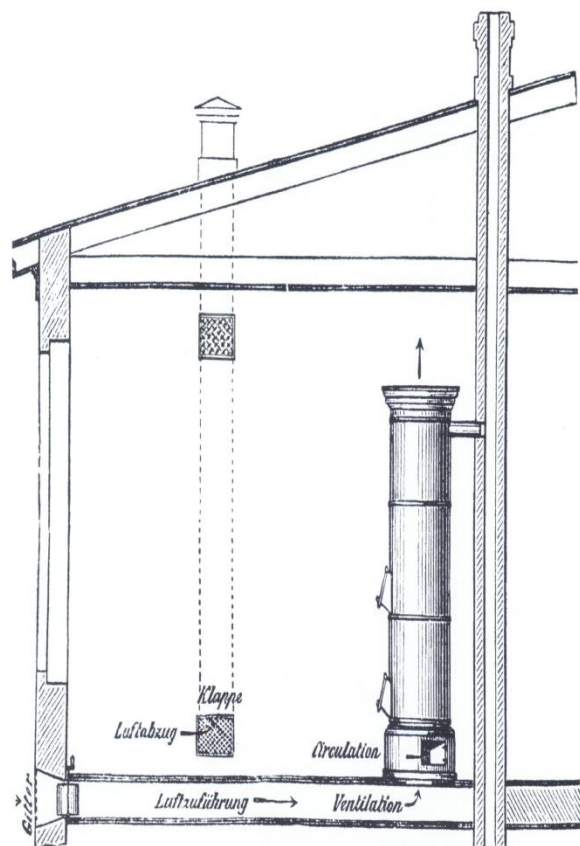
**§ 7 Hygienické požadavky na provoz škol,
předškolních a školských zařízení, zařízení
sociálně výchovné činnosti a zařízení pro děti
vyžadující okamžitou pomoc**

**Školy ..... jsou povinny zajistit splnění hygienických
požadavků upravených prováděcím právním předpisem
na prostorové podmínky, vybavení, provoz, **osvětlení,**
vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování
vodou, úklid a nakládání s prádlem.**

Důvod současných problémů se zhoršenou kvalitou prostředí:

- **Snižování tepelných ztrát objektu a energetické náročnosti systémů větrání/vytápění jeho utěsněním – výměnou původních oken za okna těsná bez řešení dostatečného větrání.**
- **Necitlivá rekonstrukce bez zohlednění požadavků na větrání.**

Původní řešení a po novodobé opravě

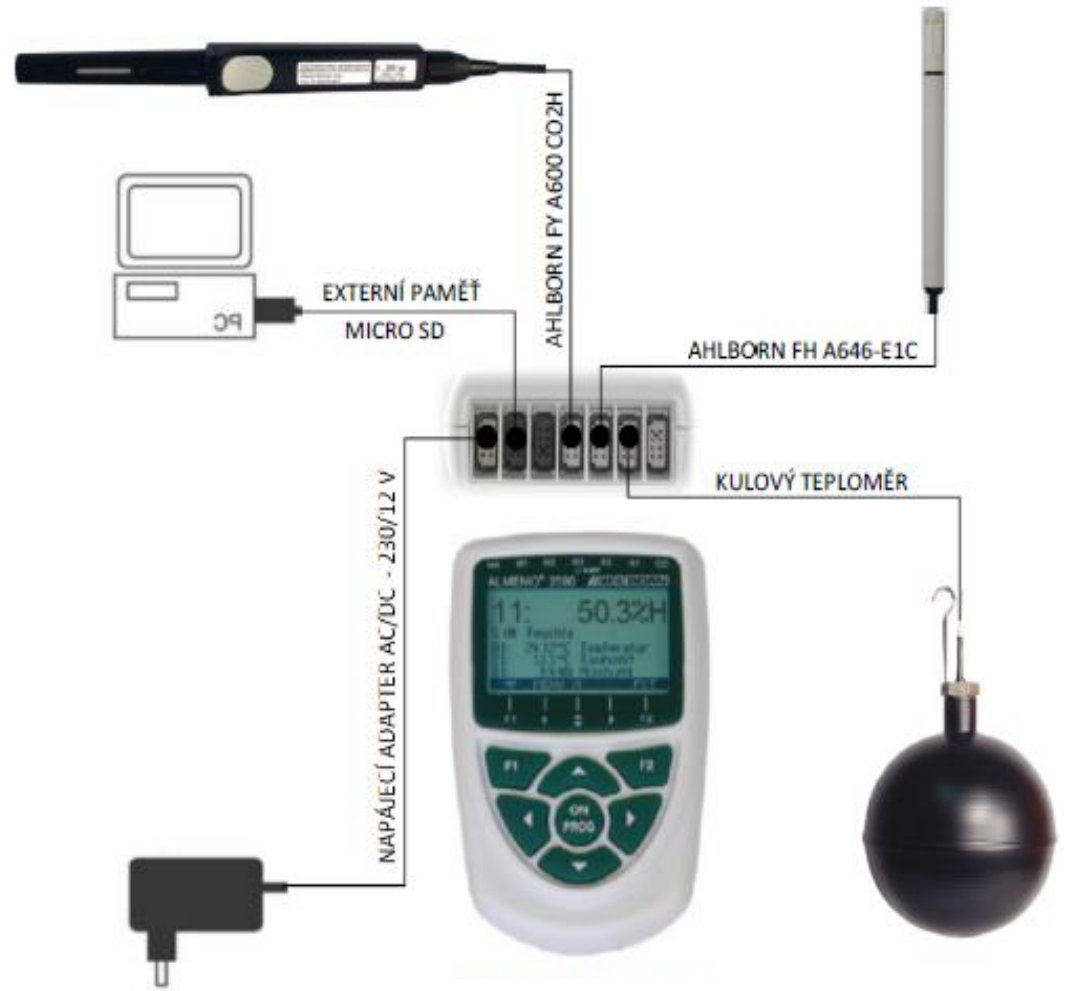
„Místnost, ve které je prováděna výuka našich dětí musí být vytápěna nejlépe na **17 -19 °C . (Zásady a pokyny pro větrání škol, Židovská škola v Praze v Jáchymově ulici)**

Vyhláška č. 410/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb.

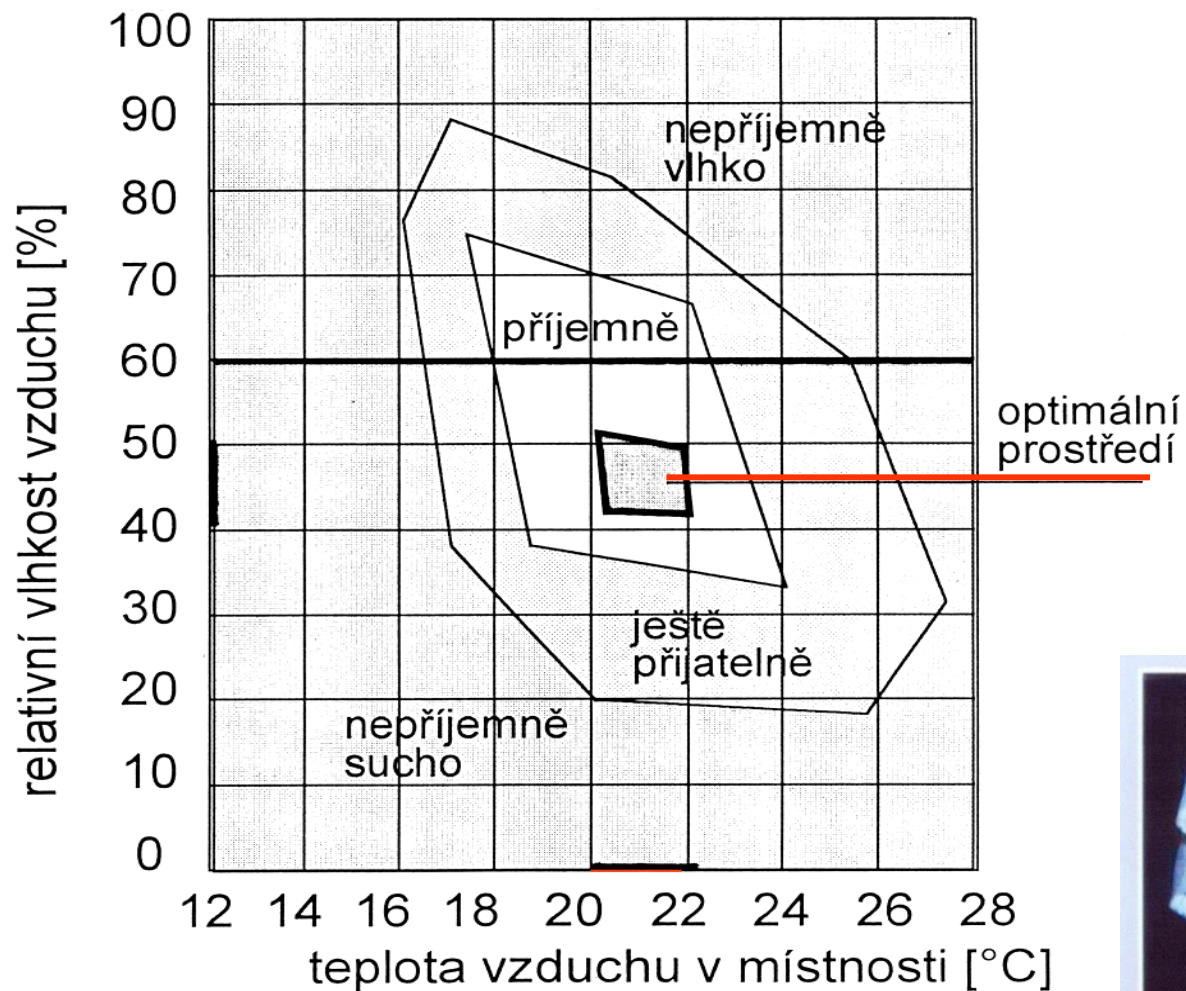
Celoročně přípustné teploty

při max $v_a = 0,2$ m/s; rh = 30 až 65 %; $\Delta t \leq 3$ °C

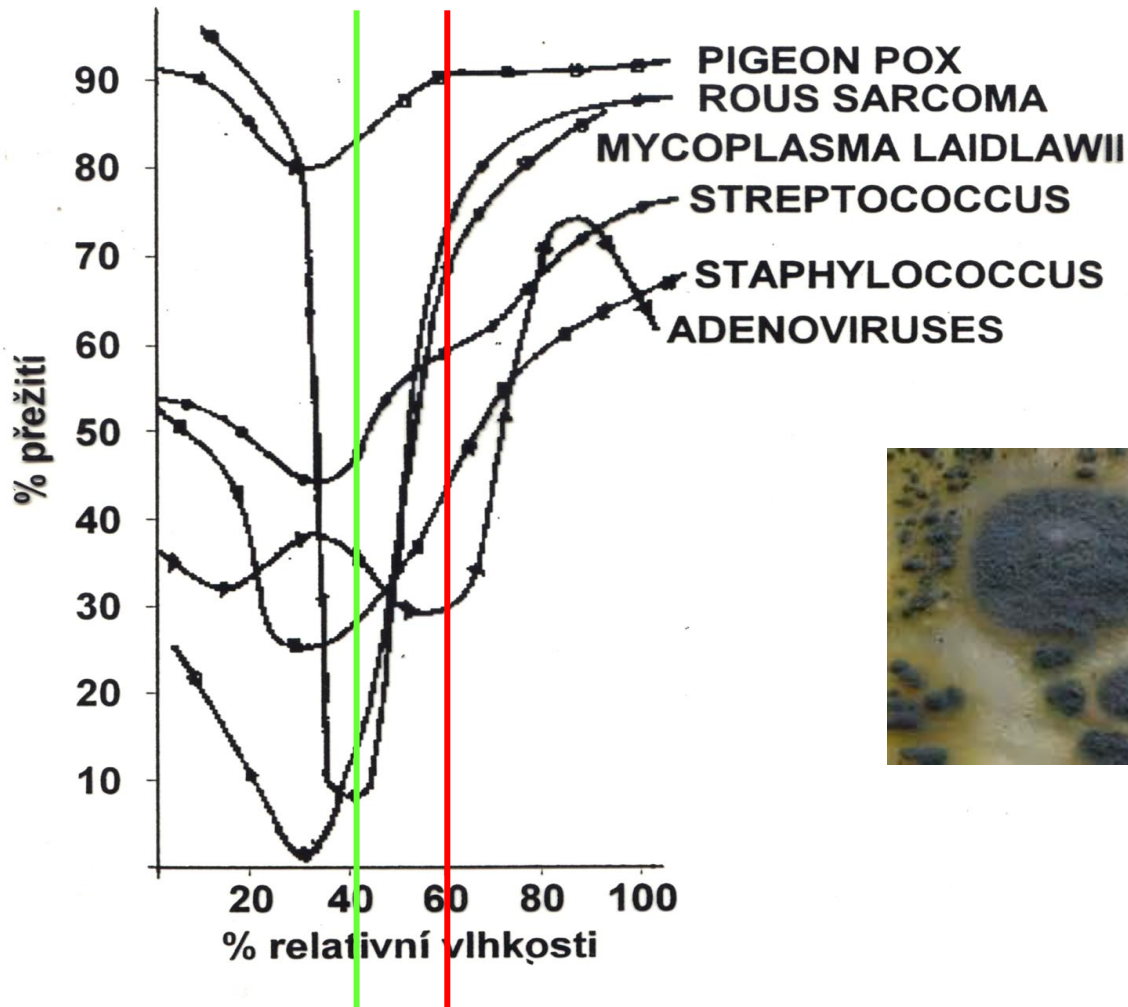
Typ prostoru	Výsledná teplota (°C)		
	t_g min	t_g opt	t_g max
Učebny, pracovny	20	22 ± 2	28
Tělocvičny	18	20 ± 2	28
Šatny	20	22 ± 2	28
Sprchy	24	-	-
Záchody	18	-	-
Chodby	18	-	-

Pohoda prostředí v závislosti na vlhkosti vzduchu

Růst mikroorganismů v závislosti na relativní vlhkosti vzduchu

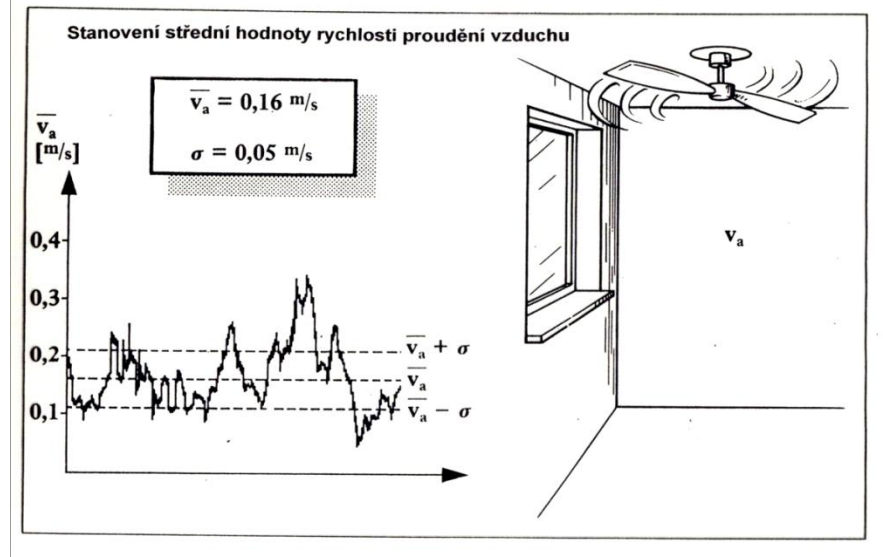

Rychlost proudění vzduchu do $0,1 - 0,2 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$

nížká

vysoká

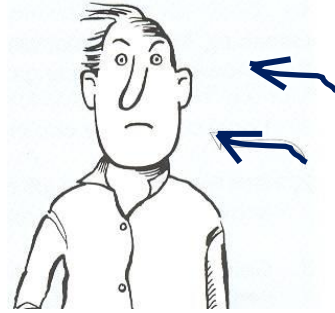

Větrat ?

**Všechny parametry vnitřního prostředí budov
ovlivňuje větrání – je základním prostředkem
k zajištění takového stavu vnitřního prostředí,
které negativně neovlivní zdraví i pocit pohody
člověka.**

Jak moc větrat ?

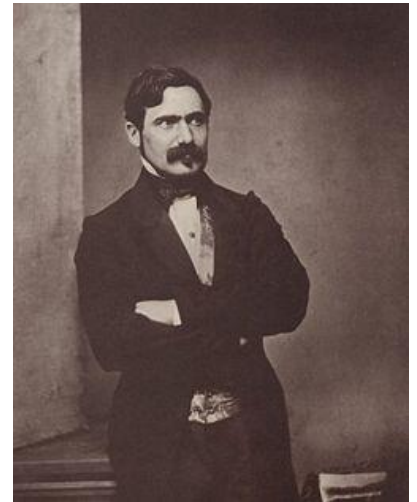

- Nesmí obtěžovat – rychlost proudění a teplota vzduchu
- **Základní ukazatel – koncentrace CO₂**
- **Dostatečný odvod vlhkosti**
- **Dostatečný odvod chemických látek**
- **Přívod vzduchu pro plynové spotřebiče a odvod spalin**

Základní požadavek na větrání - Pettenkoferovo kritérium

Max von Pettenkofer (1818 - 1901)

- prokázal, že **hlavními metabolity jsou CO₂ a vodní pára**
- měřil množství CO₂ ve vydechovaném vzduchu a zjistil, že produkce CO₂ závisí na fyzické aktivitě - v bdělém stavu produkuje **dospělý člověk cca 16 l/h CO₂**
- zjistil, že koncentrace CO₂ informuje ve vnitřním prostředí o kvalitě větrání
- stanovil jeho maximální přípustné množství na **0,1 obj. % = 1000 ppm**)
- z toho vyplývá **dávka čerstvého vzduchu pro dospělé osobu 25 m³/h**

Shrnutí požadavků na větrání v předpisech MZ ČR

Prostředí	Předpis	Množství přiváděného vzduchu
Pracovní prostředí	NV č.361/2007 Sb.	min 25 (35) /50/70/90 m ³ h ⁻¹ na pracovníka
Stravování	Vyhláška č. 137/2004 Sb. č. 602/2006 Sb.	min 50/60/70/100/ ~~150~~ m ³ h ⁻¹ na pracovníka i konzumenta požadavky nejsou
Školství	Vyhláška č. 410/2005 Sb.	20 až 30 m ³ h ⁻¹ na žáka
Bazény, sauny	Vyhláška č. 238/2011 Sb.	hala bazénu nejméně 2 h ⁻¹
Pobytové místnosti	Vyhláška č. 6/2003 Sb.	požadavky nejsou

Vyhláška č. 20/2012 Sb. – stavební vyhláška pobytové prostory

množství vyměňovaného venkovního vzduchu je **25 m³/h na osobu**, nebo minimální výměna vzduchu **0,5 h⁻¹**. Jako ukazatel kvality vnitřního prostředí slouží oxid uhličitý **CO₂**, jehož koncentrace ve vnitřním vzduchu nesmí překročit hodnotu **1500 ppm**.

Požadavky na koncentraci CO₂

Stát	Maximální koncentrace CO ₂
Finsko	Venkovní koncentrace + 1500 ppm, řízené větrání 800 ppm
Německo	1000 ppm
Velká Británie	HSE < 5000 ppm, CIBSE < 1000 ppm
Norsko	1000 ppm
Estonsko	1000 - 1500 ppm

ČSN EN 13779 – Koncentrace CO₂ v místnostech

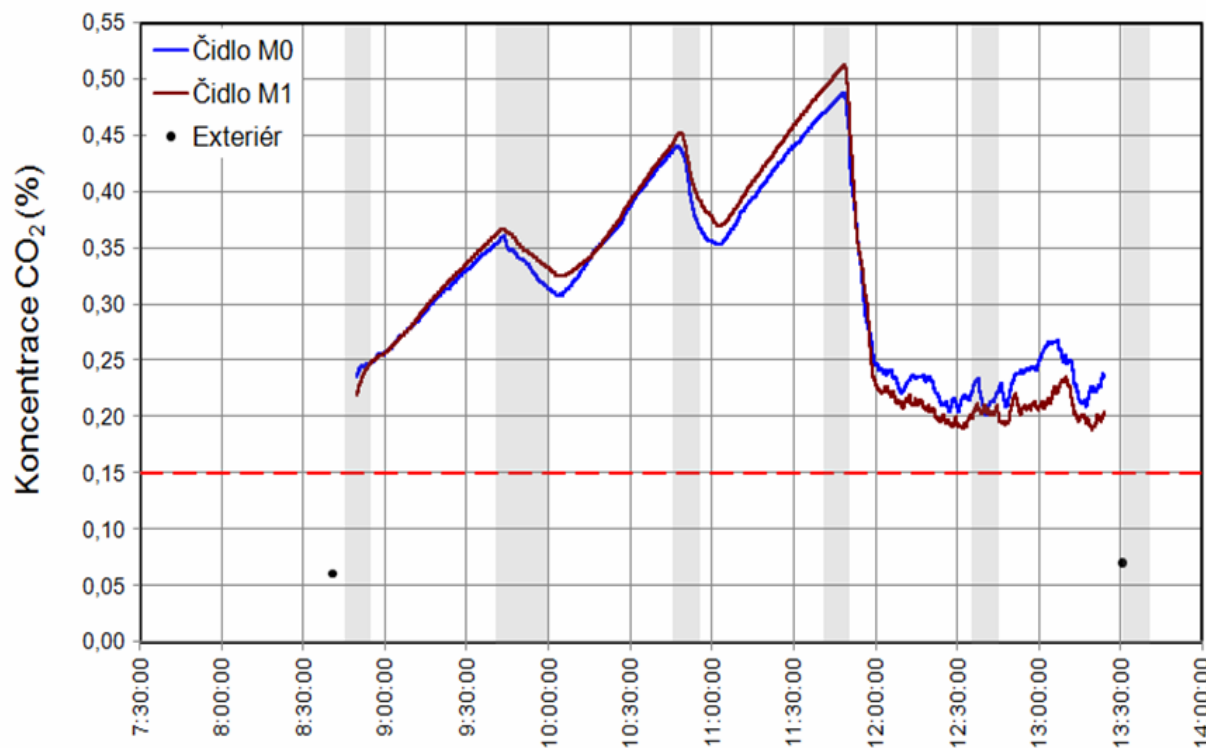
Třída kvality vnitřního vzduchu	Rozdíl koncentrace CO ₂ proti koncentraci ve venkovním vzduchu [ppm]	
IDA 1 – vysoká	< 400	350
IDA 2 – střední	400 - 600	500
IDA 3 – středně nízká	600 - 1000	800
IDA 4 – nízká	> 1000	1200

Koncentrace CO₂

- **360 až 400 ppm:** koncentrace ve venkovním vzduchu
- **800 až 1 000 ppm:** doporučená úroveň CO₂ ve vnitřních prostorech
- **1 200 až 1 500 ppm:** doporučená maximální (reálná) úroveň CO₂ ve vnitřních prostorech
- **> 1 500 ppm:** nastávají příznaky únavy a snižování koncentrace, ospalost, letargie ...
- **< 5 000 ppm:** maximální bezpečná koncentrace bez zdravotních rizik
- **> 5 000 ppm:** nevolnost, zvýšený tep
- **> 10 000 ppm:** prokázány zdravotní problémy
- **> 40 000 ppm:** životu nebezpečné i při krátkodobém působení

MĚŘENÉ KONCENTRACE CO₂ – základní škola

Produkce CO₂ (protokol č. 5)

Průběh koncentrace CO₂ měřené učebny s nejvyšší dosaženou koncentrací. Měření probíhalo v listopadu, celou noc před výukou a během výuky byla okna uzavřena.

a) již při zahájení vyučování je koncentrace CO₂ vyšší než 1500 (ppm),

b) jasně patrný je vliv otevřených dveří během přestávky,

c) těsně před koncem vyučování je koncentrace CO₂ vyšší než 5000 (ppm),

d) koncentrace CO₂ ve venkovním prostředí je až 710 (ppm)

Průběh koncentrace CO₂ měřené učebny základní školy - okna uzavřena

Větrání podle požadavků našich předků

Zásady a pokyny pro větrání škol

Třída musí být dostatečně větrána, aby školáci neusínali či nebyli myslí mdlé a vzdělávání jim prospívalo k radosti jich i jejich rodičů.

Ke kamnům musí být přiveden samostatně vzduch pro hoření zvenku.

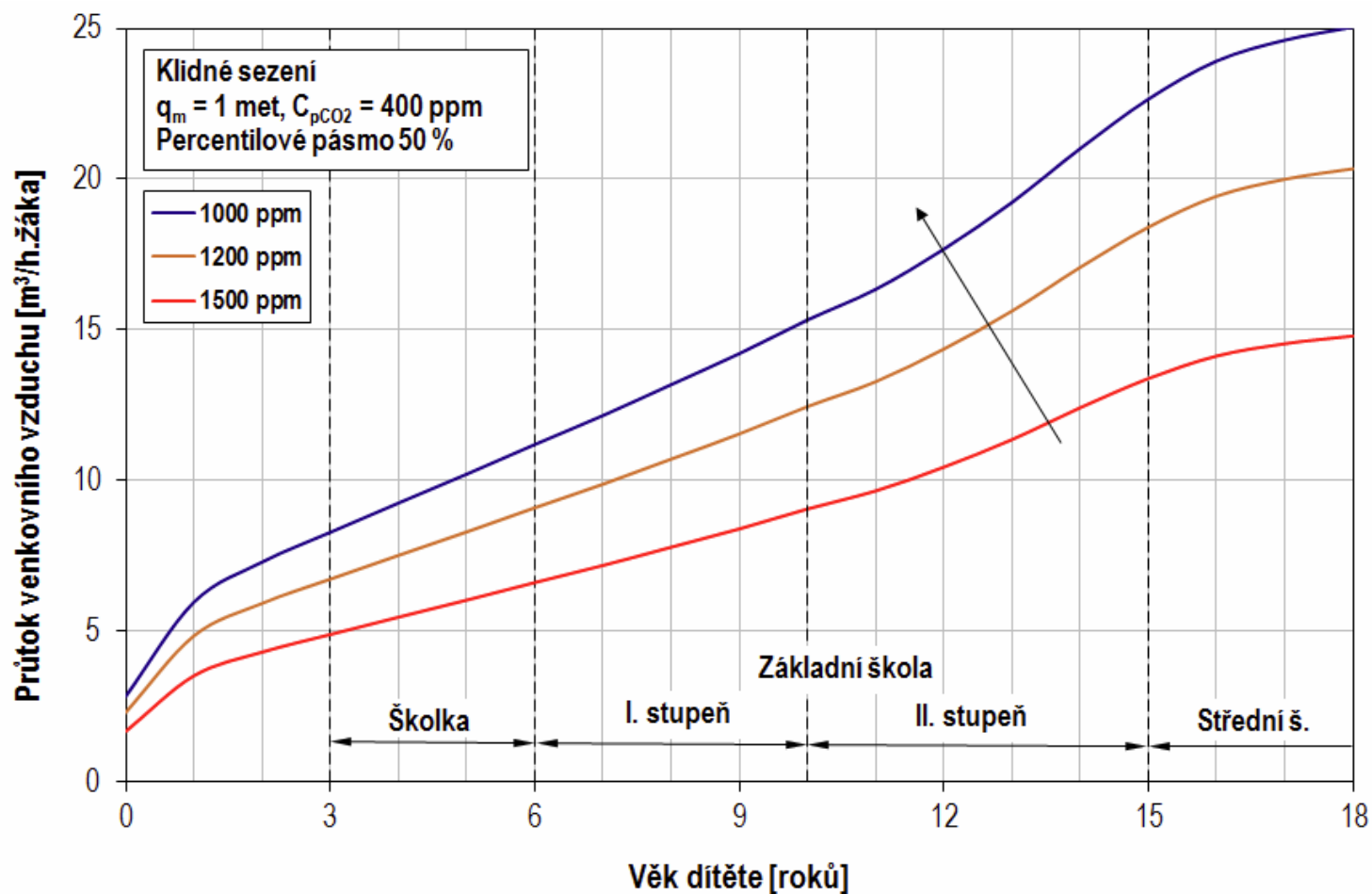
Proto doporučujeme regulovat větrací klapky tak, aby se vzduch ve třídě podle stáří dětí vyměnil **3 - 4x** za vyučovací hodinu.

Vyhláška č. 410/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb.

Požadavky na větrání §18

Zařízení	Výměna vzduchu m^3/h
Učebny	20 až 30 na 1 žáka
Tělocvičny	20 až 90 na 1 žáka
Šatny	20 na 1 šatní místo
Umývárny	30 na jedno umyvadlo
Sprchy	150 až 200 na 1 sprchu
Záchody	50 na 1 kabinku, 25 na 1 pisoár

Potřebné množství venkovního vzduchu stanovené na základě vydechovaného CO₂ - v závislosti na věku žáka

Potřebné množství venkovního vzduchu stanovené na základě vydechovaného CO₂ - v závislosti na věku žáka

předpis	Přípustná koncentrace CO ₂ [ppm]	Průtok vzduchu na žáka [m ³ /h]			
		3 – 6 let	6 - 10 let	10 – 15 let	15 – 18 let
		školka	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ	SŠ
Vyhláška č. 410/2005 Sb.	-	20 - 30			
ČSN EN 15251	1200	-	14 - 36		
ÖNORM H 6039:2008	1200	-	15	19	24
VDI 6040-1	1000	-	26	31	31

Návrh novely školské vyhlášky:

Rozlišit požadované množství vzduchu podle věku?

Typ prostoru	Množství vzduchu m ³ /h
Herny a ložnice školek	10 na 1 dítě
Učebny 1. stupeň ZŠ	12 na 1 žáka
Učebny 2. stupeň ZŠ	18 na 1 žáka
Učebny SŠ a vyšší stupně vzdělávání	20 na 1 studenta

Návrh novely školské vyhlášky:

7) V době pobytu v denních místnostech, hernách, ložnicích, učebnách a tělocvičnách nesmí být překročena koncentrace oxidu uhličitého 1500 ppm.

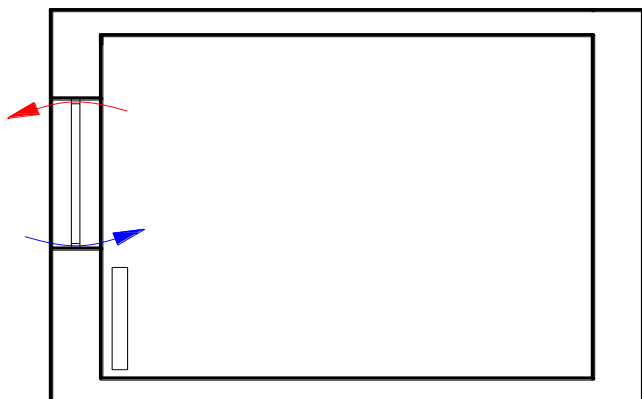
Větrání

```
graph TD; A[Větrání] --> B[v již opravených utěsněných školách]; A --> C[v nově rekonstruovaných školách];
```

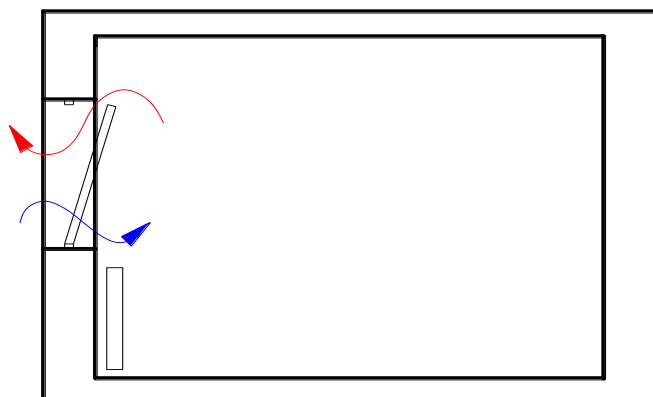
**v již opravených
utěsněných školách**

**v nově
rekonstruovaných
školách**

Přirozené větrání

infiltrace – nefunkční

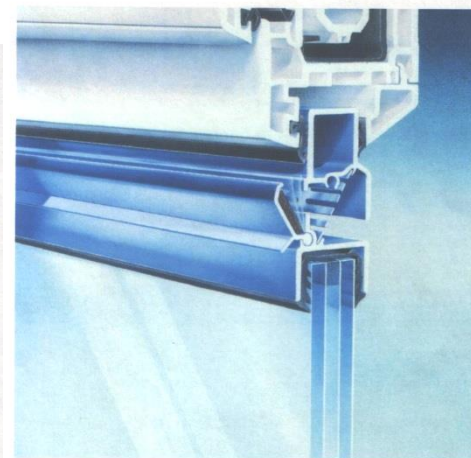
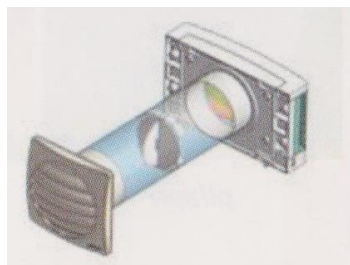
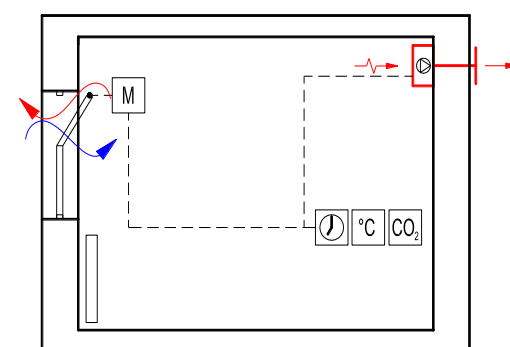
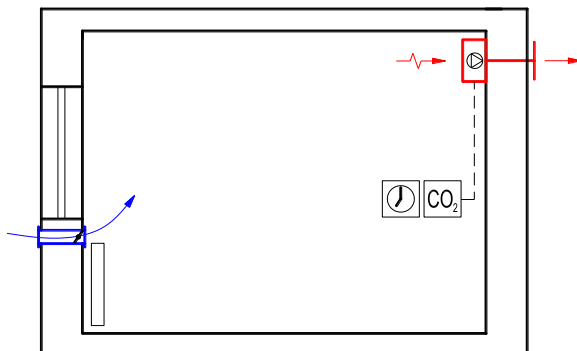
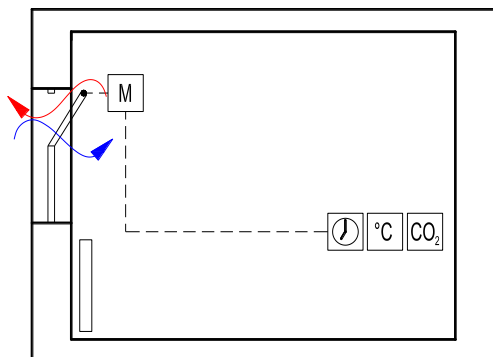
otevíratelná okna

řízené přirozené větrání

nucené podtlakové větrání

hybridní větrání

VĚTRACÍ ŠTĚRBINY

Gaudí 1905
Casa Batlló

Nově rekonstruované školy – žádost o dotace

Operační program Životního prostředí

- zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření s energií
- vyhláška č. 78/2013 Sb., o energetické náročnosti budov

Řeší energetické úspory bez ohledu na kvalitu vnitřního prostředí budov.

Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 zaměřený na celkové nebo dílčí energetické renovace veřejných budov ....

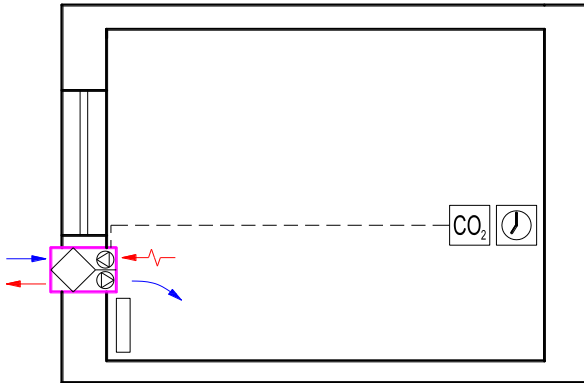
**Pokud je jedním z opatření projektu zlepšení tepelně
technických vlastností obvodových konstrukcí budovy
sloužící pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých,
musí být v rámci projektu navržen systém větrání .....**

Operační program Životní prostředí 2014 – 2020

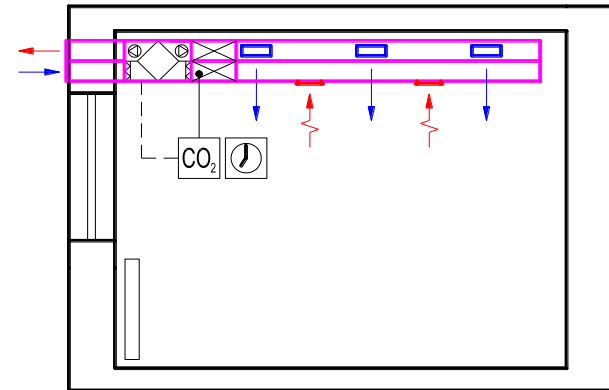

V případě realizace systémů nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla musí být systém, regulován dle množství CO₂ v místnostech prostřednictvím infračervených čidel, tzv. IR senzorů.

parapetní jednotka

podstropní jednotka

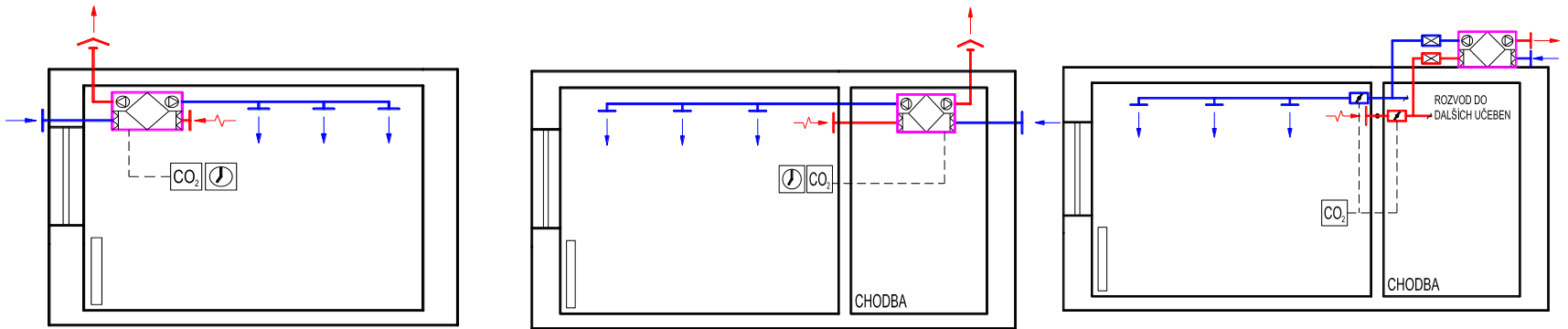
- hlučnost
- čištění
- provozní náklady

?

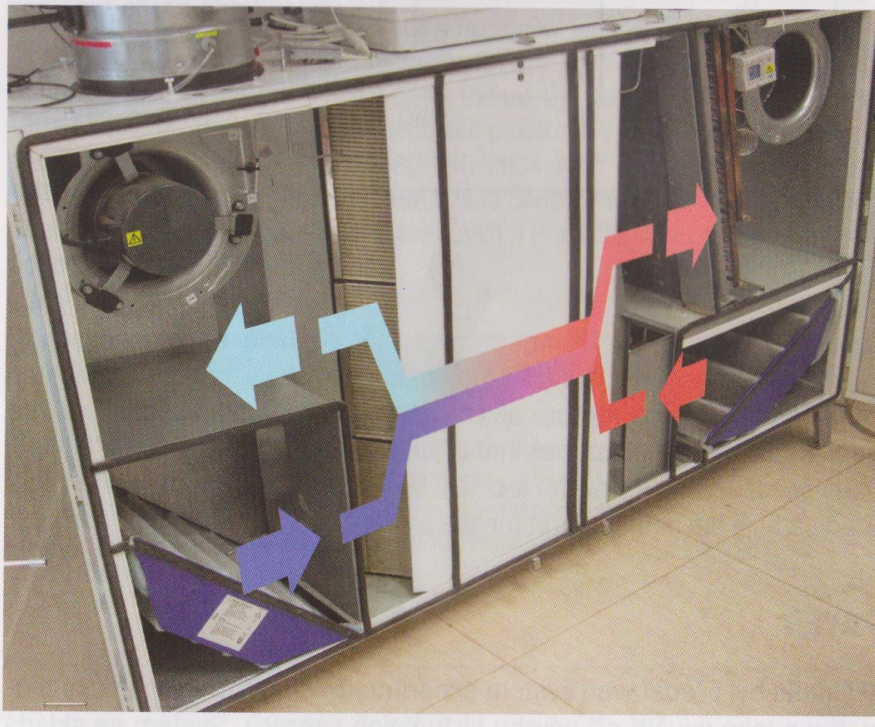
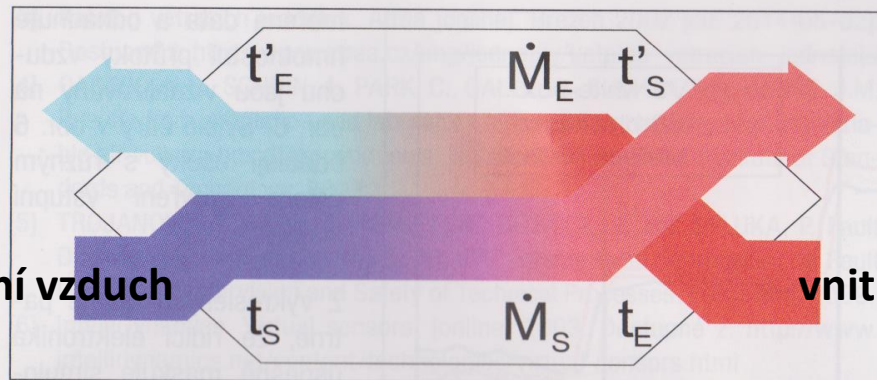
Nucené rovnotlaké větrání

- hlučnost
- čištění
- provozní náklady
- (vzhled)

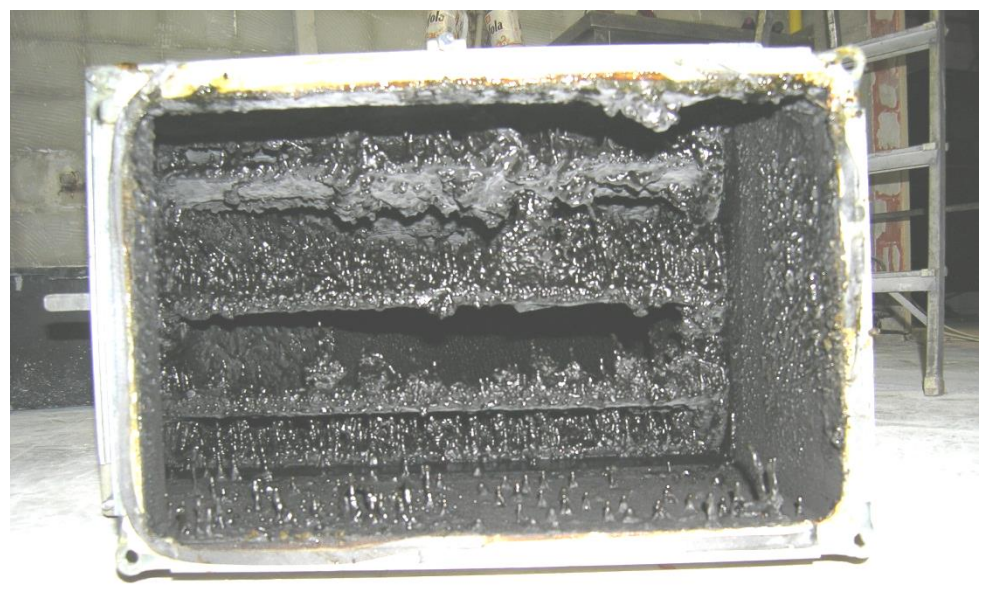

VZT jednotka s rekuperací

- provozní náklady
- údržba
- čištění

**Vyhláška č. 410/2005 Sb., ve znění vyhlášky
č. 343/2009 Sb., § 22, h)**

**Úklid v prostorách zařízení pro výchovu a vzdělávání a
provozovnách pro výchovu a vzdělávání se provádí:**

***„Pravidelnou údržbou nuceného větrání nebo
klimatizace a **čištěním** vzduchotechnického zařízení
podle návodu výrobce nebo dodavatele.“***

ČSN EN 15780

Větrání budov – Vzduchovody – Čistota vzduchotechnických zařízení

- ✓ **hodnocení potřeby čištění (vizuálně, měřením);**
- ✓ **stanovení četnosti čištění (obecné pokyny);**
- ✓ **výběr čistící metody;**
- ✓ **hodnocení výsledku čištění.**

DĚKUJI ZA POZORNOST